

Prof. Dr. SABRİ ÖZBAYDAR

BEĞLAN B. TOĞROL

İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Psikoloji Bölümü

Psikoloji Bölümü ve Üniversite camiamız, Profesör SABRİ ÖZBAYDAR'm vakitsiz ölümüyle kıymetli bir öğretim üyesini daha kaybetmenin üzüntüsü içindedir.

Fakültemiz ve Üniversitemiz çevresinde geniş bir muhite, sevilen ve aranan bir kişiliğe sahip olan Profesör Sabri Özbaydar gerek çevresine alabildiğince açılan ve gerekse kendi içinin derinliklerine yönelen bir özelliğe sahipti.

Bu özelliklerini, bilimsel çalışmaları ve yayınlarında izlemek mümkündür. İnsan denen o eşsiz varlığın gizemleri, onu en çok ilgilendiren konuydu. İnsanın psikolojik bütünü bir aysberg farzedi; ve yalın gözle görünebilen davranış özelliklerini aysbergin görünen kısmına yerleştiren; fakat asıl benliğini, aysbergin su altında kalan, görünmeyen kısımlarında kabul eden, şuur-altı davranışlar, onu her zaman en fazla meşgul etmiştir.

Bölümümüzde, bu alanlarda başarılı deneysel araştırmalar yapan tek arkadaşımız o dur. Doktora çalışmasında «tanıma» konusunu işlemiş, «gözümüzün ısırdığı» ama, tam lokalize edemedi, «şöyle böyle hatırladığımız» situasyonları Gottschalt'ın geometrik şekillere dayandırarak yaptığı deneylere ve sonuçlara, paralellik saptayarak çözümlenmeye çalışmıştı.

Doçentlik tezinde ise, eşik-altı tenbihleri ilginç deneysel bir düzen içinde ele alıyor, son derece ince deneylerle, «şuur üstünde» hissedemediğimiz, ama «şuur altımıza» yerleşen ve davranışlarımızı etkileyen tenbihlerin benimsenmelerine katkı sağlayan özel-

liklerini ve bunların kişilikle bağıntılarını açıklayan, hipotezler geliştireliyordu.

İngiltere'de önemli bir bilimsel dergide yayımlanan ve çok tutulan bir diğer çalışması ise iki ayrı duyu organının aynı anda uyarılmaları ve bunların karşılıklı münasebetlerini içermekte, göz ve kulağın böyle sityasyonlardaki işleyişlerini incelemekteydi.

Takdim tezi, bu sefer, «rüya»larla ilgiliydi. Yine deneysel bir düzen içinde, hepimizi her zaman ilgilendiren bu enteresan konuyu ele alıyor ve fonksiyonunun psikolojik bir denge, kendi deyimiyle, bir homeostasis olduğu savını işliyordu. Bu saydıklarım ve benzeri çalışmaları, Sabri Özbaydar'ın insanın asıl o gizli âlemini örten perdeyi aralama çabalarını içeren örneklerdir. Fakat Profesör Sabri Özbaydar, aynı zamanda, yine Bölümümüzde hepimizden daha fazla, cemiyete ve çevreye açılmayı başarmış bir özelliğe de sahipti.

Fakültemiz ve Üniversitemizde son derece sevilen, geniş bir muhiti olan Profesör Sabri Özbaydar, bilhassa 70'li yıllarda televizyonun «açık öğretim» yayınlarında verdiği «psikoloji» dersleri ile şöhretinin memleket çapında yayılmasına ve bilimsel bir konu olarak psikolojiye karşı ilginin genişlemesine yardımcı olmuştur. Aynı şekilde, Liseler İçin Psikoloji Kitabı kendisine büyük bir şöhret getirmiş, 19 defa basılmak suretiyle kırılması güç bir rekor kazanmıştır.

Spora da büyük bir ilgi duyan Profesör Sabri Özbaydar, iyi bir yüzücü ve futbol tutkunuydu. Spor psikolojisi üzerinde çok sayıda makale yazmış ve son eseri olan «Spor Psikolojisi» kitabı, konusunda Türkçede önemli bir boşluğu doldurarak, müsbet yankılar uandırmıştır. Ailesi dışında, diyebilirim ki, en sevdiği insan, 5 yıl önce kaybettiğimiz, kıymetli arkadaşımız Profesör Erol Güngör'dü. Onunla çok candan bir arkadaşlıkları vardı ve diyebilirim ki, onu yıpratıcı hastalığı, Erol'un vefatından sonra bir hız kazanmış, bir yerde belki de, iyileşmesine mâni olmuştur. Arkada kendisini sevenleri, üzüntü içinde bırakan Profesör Sabri Özbaydar'a Allah'tan rahmet, ailesine, öğrencilerine ve arkadaşlarına başsağlığı dilerim.